

22. 5. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nejvyšší soud k otázce odměny exekutora

Tento příspěvek se zabývá náhradou nákladů exekuce v rozsahu odměny a hotových výdajů v případě, že po zahájení exekuce bylo zahájeno insolvenční řízení, avšak soudní exekutor do této doby nevy-mohl na pohledávku žádné plnění.

Po delší dobu Nejvyšší soud ve své judikatuře vázal vznik práva na náhradu nákladů exekuce na skutečnost, zda soudní exekutor na pohledávku něčeho vymohl.[1] V případě, že soudní exekutor nedokázal vymoci byť jen jednu korunu před zahájením insolvenčního řízení úpadce (povinného), nemohl do tohoto řízení podat přihlášku. Uvedené poskytlo prostor soudním exekutorům, aby své pohledávky z nákladů exekuce uplatňovali i po skončení insolvenčního řízení, a to i v případech, kdy byl úpadce (povinný) po oddlužení osvobozen od placení pohledávek.

Uvedené podrobil kritice Ústavní soud, kdy v nálezu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14, stanovil, že nárok na náhradu nákladů exekuce vzniká soudnímu exekutorovi již pověřením k provedení exekuce. Pokud bylo zahájeno insolvenčním řízením, je jedinou možností k uplatnění nároku na náklady exekuce podání přihlášky do daného insolvenčního řízení. Náklady exekuce v takovém případě představují paušální částku náhrady hotových výdajů a odměnu soudního exekutora, nejméně ve výši dle § 13 odst. 1 a § 11 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. [330/2001](#) Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**vyhláška č. 330/2001 Sb.**“). Pro úplnost uvádím, že Ústavní soud zde posuzoval skutkový stav, kdy v řízení soudní exekutor již učinil úkony směřující k provedení exekuce, avšak ničeho nevy-mohl.

Takto bychom mohli věc uzavřít s tím, že v souladu se zásadou incidentní retrospektivy by měly být závěry Ústavního soudu použity i na všechna probíhající a následná řízení.[2]

Nejvyšší soud však následně vydal problematické rozhodnutí ze dne 31. 7. 2017, sp. zn. 29 ICdo 56/2015. Ve vztahu ke vzniku nároku na hotové výdaje exekutora tyto beze zbytku uznal, když vycházel z výkladu ustanovení § 87 odst. 1 a 3 exekučního řádu ve spojení s § 11 odst. 6 a § 13 odst. 1 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb., kdy uvedená vyhláška stanoví náhradu hotových výdajů v paušální částce bez dalších podmínek. Odměnu však soudnímu exekutorovi odepřel právě z důvodu, že nebylo na pohledávku ničeho vymoženo. Bližší argumentace k tomuto postoji bohužel chybí, když je pouze odkázáno na předchozí judikaturu, která ovšem neřešila každý nárok samostatně, ale v souhrnu jako náklady exekuce.

Faktem zůstává, že s možností, že soudní exekutor do zahájení insolvenčního řízení nevy-může ani

část plnění, vyhláška č. [330/2001](#) Sb. nepočítá. Výpočet odměny dle ustanovení § 5 této vyhlášky zůstává závislý na výši soudním exekutorem vymoženého plnění, popřípadě u exekucí na nepeněžitá plnění je určený taxativně dle zvláštního způsobu provedení exekuce, např. za každou vyklizenou nemovitost, stavbu, byt nebo místnost, za každou odebranou věc nebo soubor věcí atd. V ustanovení § 11 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb. je dále řešeno vyčíslení odměny pro případ, kdy povinný v dané lhůtě od doručení výzvy splní vymáhaný nárok a uhradí zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněnému, dále pro případ, že oprávnění exekutora k provedení exekuce zanikne rozhodnutím soudu o vyloučení exekutora nebo o zastavení exekuce anebo o pověření jiného exekutora, dále pro případ, kdy exekuce skončí před pověřením exekutora nebo pověření exekutora zaniklo z důvodů, které zavinil. Přitom v některých případech, kdy zanikne oprávnění exekutora k vedení exekuce je vyhláškou č. [330/2001](#) Sb. určena minimální paušální částka odměny bez dalšího.

Jak už bylo výše uvedeno, Ústavní soud dovedl, že soudnímu exekutorovi přináležejí odměna vždy. Důvodem je koncepce vyhlášky č. [330/2001](#) Sb., která předpokládá náhradu odměny exekutora a v některých případech, kdy soudní exekutor ničeho nevymůže, např. při rozhodnutí soudu o zastavení exekuce dle § 11 odst. 2 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb. Bylo by tedy dle Ústavního soudu nespravedlivé, aby soudní exekutor neměl nárok na odměnu jen z důvodu, že vyhláška s uplatněním odměny v insolvenčním řízení výslovně nepočítá.

Recentní judikatura senátů Vrchního soudu v Olomouci[3] i Vrchního soudu v Praze[4] zohledňuje výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 29 ICdo 56/2015. Vrchní soudy argumentují tím, že vyhláška č. [330/2001](#) Sb. stanoví minimální výši náhrady hotových výdajů exekutora bez ohledu na výsledky exekučního řízení, ovšem u odměny paušální částka stanovena není. Nález Ústavního soudu, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 je vnímán tak, že soudní exekutor sice nárok na odměnu má, ale minimální výše nikterak stanovena není.

Jako další argument proti přiznání odměny uvedl Vrchní soud v Olomouci, že do schválení oddlužení nelze předjímat, zda bude dlužník po insolvenčním řízení osvobozen od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení, tedy nelze předpokládat, že se soudní exekutor nebude moci domáhat odměny po insolvenčním řízení.[5] V odkazovaných rozhodnutích vrchního soudu je uváděno i prosté konstatování, že *„odvolací soud nemá důvodu odchylovat se od právních závěrů uvedených ve shora uvedeném rozsudku Nejvyššího soudu, neboť i v tomto řízení jde o věc skutkově i právně obdobnou.“*

Na druhou stranu lze nalézt i rozhodnutí vrchních soudů, která refletovala argumentaci Ústavního soudu. Např. v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 2. 2018, sp. zn. 16 VSOL 499/2017, nejsou rozlišeny hotové výdaje a odměna exekutora, pouze je konstatováno, že Ústavní soud dovedl, že *„soudní exekutor má nárok na úhradu nákladů exekuce povinným již od okamžiku pověření exekutora za předpokladu, že v řízení učinil úkony směřující k provedení exekuce“*. [6] Ovšem na dovolání proti uvedenému rozhodnutí reagoval Nejvyšší soud, tak že ho odmítl s odůvodněním, že jde pouze o bagatelní věc dle § 238 odst. 1 písm. c) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád.[7]

Závěr:

Judikatura ohledně odměny soudního exekutora od nálezů Ústavního soudu ze dne 1. 7. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3250/14 nepřinesla v náhledu na věc velký průlom. Vrchní soudy ve většině uvedených případů rozhodují v souladu s názorem Nejvyššího soudu, který ale pravděpodobně bude další dovolání se shodným skutkovým stavem odmítat pro jejich bagatelní povahu. Faktem zůstává, že stěžejní argument uvedený v nálezů Ústavního soudu tedy, že exekutor má nárok alespoň na odměnu dle § 11 odst. 2 vyhlášky č. [330/2001](#) Sb., i když nevymůže ani část plnění, nebyl prozatím v judikatuře obecných soudů více reflektován.

Mgr. Ondřej Hrbek,
advokátní koncipient

[BRODEC & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Rubešova 162/8
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 247 215
e-mail: info@akbrodec.cz

-
- [1] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 12. 2015, sp. zn. 29 ICdo 5/2014.
[2] Srov. náleží Ústavního soudu ze dne 5. 8. 2010, sp. zn. II. ÚS 3168/09.
[3] Srov. rozsudek ze dne 14. 3. 2018, sp. zn. 14 VSOL 35/2018, usnesení ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 4 VSOL 424/2018-A, usnesení ze dne 29. 8. 2018, sp. zn. 4 VSOL 424/2018-A.
[4] Srov. rozsudek ze dne 10. 5. 2018, sp. zn. 101 VSPH 727/2017.
[5] Rozsudek ze dne 26. 2. 2019 sp. zn. 13 VSOL 97/2019.
[6] Obdobně i rozsudek shodného soudu ze dne 18. 12. 2017, sp. zn. 17 VSOL 411/2017.
[7] Srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 ICdo 62/2018 a ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 29 ICdo 41/2018.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční – judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)